

INFORMACIJA
o potrebi zaključivanja Programa saradnje u oblasti kulture
između Ministarstva kulture i medija Crne Gore i
Ministarstva kulture Republike Sjeverne Makedonije
za period 2023-2026

Prepoznajući potrebu produbljivanja saradnje u oblasti kulture, Ministarstvo kulture i medija Crne Gore i Ministarstvo kulture Republike Sjeverne Makedonije usaglasili su Program saradnje za period 2023-2026, koji se zaključuje na osnovu Sporazuma o saradnji u oblasti kulture između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Makedonije potpisanog 21. juna 2006. godine u Skoplju.

Program saradnje usaglašen zvaničnim kanalima između Ministarstva kulture i medija Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Sjeverne Makedonije na osnovu kvalitetne bilateralne saradnje u prethodnom periodu i implementacije Programa o kulturnoj saradnji za period 2019-2022. godina.

Program kulturne saradnje za period 2023-2026. godine predviđa realizaciju projekata i programa iz oblasti muzičko-scenske djelatnosti, pozorišta, kinematografije, vizuelne umjetnosti, književnosti i prevodilaštva, s posebnim akcentom na direktnu saradnju između relevantnih institucija iz dvije zemlje.

Programom je takođe predviđeno dodatno osnaživanje saradnje u oblasti zaštite kulturne baštine i valorizacije kulturnih dobara, s posebnim akcentom na direktnu saradnju između institucija koje se bave arhivskom, muzejskom, bibliotečkom i konzervatorskom djelatnošću, kao i na mehanizme sprječavanja nelegalne trgovine kulturnim dobrima.

U Programu su posebno naglašeni potencijali za saradnju u oblasti kreativnih industrija, grani koja je u razvoju u Crnoj Gori i mogućnosti za direktnu razmjenu iskustava između kulturnih djelatnika i preduzetnika u kulturi. Dodatno, dokument predviđa intenziviranje saradnje u okviru međunarodnih organizacija, posebno UNESCO, u oblasti zaštite i upravljanja svjetskom baštinom

Programom se ohrabruju institucije kulture da direktno dogovaraju uslove i načine za realizaciju pojedinačnih programa i projekata, uz poštovanje nacionalnog zakonodavstva i u skladu sa finansijskim mogućnostima. Dokument stupa na snagu danom potpisivanja, a važi do 31. decembra 2026. godine.

**Program saradnje u oblasti kulture
između Ministarstva kulture i medija Crne Gore i
Ministarstva kulture Republike Sjeverne Makedonije
za period 2023-2026**

Ministarstvo kulture i medija Crne Gore i Ministarstvo kulture Republike Sjeverne Makedonije (u daljem tekstu Strane potpisnice), u cilju produbljivanja tradicionalnog prijateljstva i razumijevanja između dvije države kroz saradnju u oblasti kulture,

u skladu sa odredbama Sporazuma o saradnji u oblasti kulture između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Makedonije potpisanog 21. juna 2006. godine u Skoplju,

saglasile su se o sljedećem:

Član 1

Strane potpisnice će unaprijeđivati saradnju u oblasti kulture kroz međusobnu razmjenu i stvaranje uslova za realizaciju različitih projekata i inicijativa, što će omogućiti široj javnosti da se upozna sa najznačajnijim dostignućima i segmentima umjetnosti i kulture druge Strane potpisnice.

Član 2

Strane potpisnice će razmjenjivati informacije o učešću na značajnim međunarodnim kulturnim i umjetničkim događajima koje se održavaju u obje zemlje.

Član 3

U skladu sa mogućostima, Strane potpisnice će podsticati saradnju između institucija koje su u njihovoj nadležnosti, a koja se odnosi na muzičku i muzičko-scensku djelatnost, pozorišnu umjetnost, likovnu i galerijsku djelatnost, zaštitu nepokretne kulturne baštine, muzejsku, bibliotekarsku i kino djelatnost i druge kulturne aktivnosti.

Strane potpisnice će nastojati produbiti kontakte između kulturno-umjetničkih udruženja i asocijacija iz dvije zemlje.

Strane potpisnice će podržati učešće autora, umjetnika i ansambala na međunarodnim festivalima, manifestacijama i drugim događajima koje se održavaju u obje zemlje, u skladu sa statutom istih.

Član 4

Strane potpisnice će posebno podsticati saradnju između biblioteka i arhiva, koja će se u najvećem dijelu odnositi na digitalizaciju bibliotečke i arhivske građe u cilju njenog trajnog prezentovanja i čuvanja, u skladu sa međunarodnim standardima i nacionalnim zakonodavstvom. Strane potpisnice će podržavati razmjenu publikacija, mjesečnih časopisa i drugih dokumenata između

nacionalnih biblioteka i podsticati saradnju u oblasti razmjene arhivske građe.

Član 5

Strane potpisnice će promovisati saradnju u oblasti izdavaštva i književnog prevođenja i podsticati učešće na međunarodnim sajmovima knjiga koji se održavaju u obje zemlje.

Član 6

Strane potpisnice će podržati razmjenu znanja i iskustava u oblasti zaštite i promocije kulturnog nasljeđa, sa posebnim akcentom na arheologiju, etnologiju i nematerijalnu kulturnu baštinu.

Član 7

Strane potpisnice će podsticati saradnju u kontekstu sprječavanja nelegalne trgovine kulturnim dobrima, umjetničkim djelima, arheološkim nalazima, dokumentima i drugim predmetima od historijskog i kulturnog značaja, unapređujući razmjenu informacija i aktivnosti, u skladu sa nacionalnim i međunarodnim zakonodavstvom.

Član 8

Strane potpisnice će podržati saradnju u oblasti kinematografije, uključujući zajedničku filmsku produkciju i usluge produkcije koje se nude filmskim stvaraocima iz druge države i nastojeće da uspostave direktne odnose između profesionalnih filmskih organizacija dvije zemlje.

Strane potpisnice će biti obaviještene o značajnim filmskim događajima koji se održavaju u obje države i podržaće učešće predstavnika druge strane na međunarodnim filmskim festivalima u skladu sa svojim statutima.

Dok je Program na snazi, svaka Strana potpisnica će razmotriti mogućnost organizovanja retrospektivnih filmskih prezentacija.

Član 9

Strane potpisnice će podržati razmjenu umjetničkih izložbi iz muzejskih i galerijskih zbirki dvije zemlje. Strane potpisnice će biti unaprijed obaviještene o planovima za organizaciju izložbi i mogućnostima saradnje muzeja i galerija.

Razmjena izložbi će se odvijati u skladu sa uspostavljenom praksom – strana pošiljalac snosi troškove osiguranja i međunarodnog transporta eksponata, a primalac pokriva lokalni prevoz, postavljanje izložbe, promociju i izdavanje informativnih materijala. Sve ostale organizacione i finansijske odredbe će se dogovoriti direktno od strane organizatora i u skladu sa međunarodnom praksom.

Član 10

Strane potpisnice će podsticati razvoj kreativnih industrija, sa posebnim akcentom na podršku koja će omogućiti direktnu saradnju umjetnika i kulturnih preduzetnika. Strane potpisnice će takođe poticati razmjenu proizvoda kreativnih industrija i zajedničko učešće na umjetničkim tržištima i sličnim događajima.

Član 11

Strane potpisnice će sarađivati u okviru međunarodnih organizacija, posebno UNESCO, u oblasti zaštite i upravljanja svjetskom baštinom.

Član 12

Uslovi za razmjenu autora, umjetnika ili ansambala u okviru direktne saradnje dvije zemlje biće utvrđeni posebnim ugovorima.

Član 13

Odredbe ovog Programa će se primjenjivati u skladu sa finansijskim mogućnostima Strana potpisnica. Dok je Program na snazi, finansijski uslovi i troškovi Strana potpisnica u vezi sa razmjenom delegacija, gostujućih stručnjaka, itd. biće predmet dogovora između uključenih institucija. Opšte pravilo da strana pošiljalac snosi troškove međunarodnog prevoza, a strana primalac snosi troškove lokalnog prevoza, smještaja i obroka će se primenjivati osim ako se uključene institucije drugačije ne dogovore. Medicinska pomoć se može pružiti u zemlji prijema u skladu sa važećim zdravstvenim osiguranjem i propisima obje zemlje.

Član 14

Ovaj Program stupa na snagu danom potpisivanja i važi do 31. decembra 2026. godine.

Program može biti raskinut pisanim obavještenjem bilo koje Strane potpisnice.

U tom slučaju, Program prestaje da važi 6 mjeseci od prijema obavještenja o raskidu.

Izmjene i dopune Programa mogu se izvršiti uz pisanu saglasnost obje strane.

U slučaju raskida Programa, njegove odredbe će se primjenjivati na sve započete projekte i programe.

Sve razlike u vezi sa primjenom i tumačenjem odredbi ovog Programa biće riješene kroz konsultacije između Strana potpisnica.

Potpisano _____ dana _____ 2023. godine na makedonskom, crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi identični.

**Za Ministarstvo kulture i medija
Crne Gore**

**Za Ministarstvo kulture Republike
Sjeverne Makedonije**

**Програма за соработка во областа на културата
меѓу Министерството за култура и медиуми на Црна Гора
и Министерството за култура на Република Северна Македонија за периодот
2023 - 2026 година**

Министерството за култура и медиуми на Црна Гора и Министерството за култура на Република Северна Македонија (во натамошниот текст Потписниците), со цел да ги продлабочат традиционалното пријателство и разбирање меѓу двете држави низ соработка во областа на културата, согласно одредбите од Спогодбата за соработка во областа на културата меѓу Владата на Република Црна Гора и Владата на Република Македонија потпишана на 21 јуни 2006 година во Скопје, се договорија за следново:

Член 1

Потписниците ќе ја унапредуваат соработката во областа на културата преку меѓусебна размена и создавање услови за реализација на различни проекти и иницијативи, кои ќе овозможат запознавање на пошироката јавност со најзначајните остварувања и сегменти на уметноста и културата на Потписниците.

Член 2

Потписниците ќе разменуваат информации за учества на значајни меѓународни културни и уметнички настани што се одржуваат во двете држави.

Член 3

Во согласност со можностите, Потписниците ќе ја поттикнуваат соработката меѓу институциите што се во нивна надлежност, која се однесува на музичката и музичко-сценската дејност, театарската уметност, ликовната и галериската дејност, заштитата на недвижното културно наследство, музејската, библиотечната и кинотечната и другите дејности од областа на културата.

Потписниците ќе настојуваат да ги продлабочат контактите меѓу културните и уметничките здруженија и асоцијации од двете држави.

Потписниците ќе поддржуваат учества на автори, уметници и ансамбли на меѓународните фестивали, манифестации и други настани што се одржуваат во двете држави, согласно статутот на истите.

Член 4

Потписниците особено ќе ја поттикнуваат соработката меѓу библиотеките и архивите, која во најголем дел ќе се однесува на дигитализација на библиотечната и на архивската граѓа поради нивна трајна презентација и зачувување, во согласност со меѓународните стандарди и националното законодавство. Потписниците ќе поддржуваат размена на публикации, месечни списанија и други документи меѓу националните библиотеки и ќе ја поттикнуваат соработката во областа на размената на архивска граѓа.

Член 5

Потписниците ќе ја унапредуваат соработката во областа на издавачката дејност и книжевниот превод и ќе поттикнуваат учества на меѓународните саеми на книгата што се одржуваат во двете држави.

Член 6

Потписниците ќе поддржуваат размена на знаења и искуства во областа на заштитата и промоцијата на културното наследство, со посебен акцент на археологијата, етнологијата и нематеријалното културно наследство.

Член 7

Потписниците ќе ја поттикнуваат соработката во контекст на спречувањето на нелегалната трговија со културни добра, уметнички дела, археолошки наоди, документи и други предмети од историско и културно значење, унапредувајќи ја размената на информации и активности, во согласност со националното и меѓународното законодавство.

Член 8

Потписниците ќе ја поддржуваат соработката во областа на кинематографијата, вклучувајќи ја и заедничката филмска продукција и услугите за продукција што им се нудат на филмските творци од другата држава, а ќе настојуваат и да воспостават директни односи меѓу професионалните филмски организации од двете држави.

Потписниците ќе се известуваат за значајните филмски настани што се одржуваат во двете држави и ќе го поддржуваат учеството на претставник од Потписниците на меѓународните филмски фестивали согласно нивните статuti.

Додека е во сила Програмата, секој од Потписниците ќе ја разгледа можноста за организирање ретроспективни филмски презентации.

Член 9

Потписниците ќе поддржуваат размена на уметнички изложби од музејските и од галериските колекции на двете држави. Потписниците однапред ќе бидат информирани за плановите за организација на изложби и за можностите за соработка меѓу музеите и галериите.

Размената на изложбите ќе се реализира во согласност со воспоставената практика - потписникот испраќач ги покрива трошоците за осигурувањето и за меѓународниот транспорт на експонатите, а потписникот примач ги покрива локалниот транспорт, поставувањето на изложбата, промоцијата, и издавањето информативни материјали. Сите други организациски и финансиски одредби ќе бидат договорени директно, од страна на организаторите и согласно меѓународните практики.

Член 10

Потписниците ќе го стимулираат развојот на креативните индустрии, со посебен акцент на поддршката која ќе овозможи директна соработка меѓу уметниците и културните претприемачи. Исто така, Потписниците ќе поттикнуваат размена на производи од креативните индустрии и заедничко учество на уметнички пазари и слични настани.

Член 11

Потписниците ќе соработуваат во рамките на меѓународните организации, особено УНЕСКО, во делот на заштитата и управувањето со светското наследство

Член 12

Условите за размена на авторите, уметниците или ансамблиите во рамките на директната соработка меѓу двете држави ќе бидат утврдени во со посебни договори.

Член 13

Одредбите на оваа Програма ќе се применуваат во согласност со финансиските можности на Потписниците. Додека е во сила Програмата, финансиските услови и трошоци на Потписниците што се однесуваат на размена на делегации, посета на експерти и слично ќе бидат предмет на договор меѓу вклучените институции. Ќе се применува општото правило кое предвидува потписникот испраќач да ги сноси трошоците за меѓународниот превоз, а потписникот примач да ги сноси трошоците за локалниот транспорт, сместувањето и исхраната освен доколку вклучените институции не се договорат поинаку. Медицинска помош може да биде обезбедена во државата примач во согласност со важечкото здравствено осигурување и прописите на двете држави.

Член 14

Оваа Програма стапува во сила од денот на нејзиното потпишување и важи до 31 декември 2026 година.

Програмата може да се раскине со писмено известување од кој било од Потписниците.

Во тој случај, Програмата престанува да важи 6 месеци по приемот на известувањето за прекин.

Измени во Програмата може да се направат со писмена согласност од двата Потписници.

Во случај на раскинување на Програмата, неговите одредби ќе важат за сите започнати проекти и програми.

Сите разлики во однос на примената и толкувањето на одредбите од оваа Програма ќе се надминат по пат на консултации меѓу Потписниците.

Потпишан во _____ на _____ 2023 година на црногорски, македонски и англиски јазик, при што и сите текстови се идентични.

**За Министерството за култура
и медиуми на Црна Гора**

**За Министерството за
култура на Република
Северна Македонија**

**Programme of Cooperation in the field of Culture between
the Ministry of Culture and Media of Montenegro and the
Ministry of Culture of the Republic of North Macedonia
for the period 2023 - 2026**

The Ministry of Culture and Media of Montenegro and the Ministry of Culture of the Republic of North Macedonia (hereinafter: the Signatories), in order to deepen the traditional friendship and understanding between the two countries through cooperation in the field of culture,

in accordance with the provisions of the Cooperation Agreement in the field of culture between the Government of the Republic of Montenegro and the Government of the Republic of Macedonia signed on June 21, 2006 in Skopje,

have reached the following understanding:

Article 1

The Signatories will promote cooperation in the field of culture through mutual exchange and creation of conditions for the realization of various projects and initiatives, which will allow the general public to get acquainted with the most significant achievements and segments of the art and culture of the other Signatory.

Article 2

The Signatories will exchange information on participation in significant international cultural and artistic events held in both countries.

Article 3

In accordance with the possibilities, the Signatories will encourage the cooperation between the institutions that are under their jurisdiction, which refers to the musical and musical-scenic activities, the theater arts, fine arts and gallery activities, the protection of immovable cultural heritage, museum, library and cinema and other cultural activities.

The Signatories will strive to deepen contacts between cultural and artistic organizations and associations from the two countries.

The Signatories will support the participation of authors, artists and ensembles in international festivals, manifestations and other events held in both countries, in accordance with the statute of the same.

Article 4

The Signatories will especially encourage cooperation between libraries and archives, which will mostly refer to the digitization of library and archive materials for their permanent presentation and preservation, in accordance with international standards and national legislation. The Signatories will support the exchange of publications, monthly journals and other documents between national libraries and encourage cooperation in the field of exchange of archival material.

Article 5

The Signatories will promote cooperation in the field of publishing and literary translation and encourage participation in international book fairs held in both countries.

Article 6

The Signatories will support the exchange of knowledge and experiences in the field of protection and promotion of cultural heritage, with special emphasis on archaeology, ethnology and intangible cultural heritage.

Article 7

The Signatories will encourage cooperation in the context of the prevention of illegal trade in cultural goods, works of art, archaeological findings, documents and other objects of historical and cultural significance, promoting the exchange of information and activities, in accordance with national and international legislation.

Article 8

The Signatories will support cooperation in the field of cinematography, including joint film production and production services offered to filmmakers from the other country, and will also seek to establish direct relations between professional film organizations from the two countries.

The Signatories will be notified of significant film events held in both States and will support the participation of a representative of the other Signatory in international film festivals in accordance with their statutes.

While the Programme is in force, each of the Signatories will consider the possibility of organizing retrospective film presentations.

Article 9

The Signatories will support the exchange of art exhibitions from the museum and gallery collections of the two countries. The Signatories will be informed in advance about the plans for the organization of exhibitions and about the possibilities of cooperation between museums and galleries.

The exchange of exhibitions will be carried out in accordance with the established practice - the sending Signatory will cover the costs of the insurance and international transport of the exhibits, and the receiving Signatory will cover the local transport, setting up the exhibition, promotion, and issuing informational materials. All other organizational and financial provisions will be agreed directly by the organizers and according to international practices.

Article 10

The Signatories will stimulate the development of creative industries, with a special emphasis on support that will enable direct cooperation between artists and cultural entrepreneurs. The Signatories will also encourage the exchange of products from the creative industries and joint participation in art markets and similar events.

Article 11

The Signatories will cooperate within the framework of international organizations, especially UNESCO, in the area of protection and management of world heritage.

Article 12

The conditions for the exchange of authors, artists or ensembles within the framework of direct cooperation between the two countries will be determined in separate agreements.

Article 13

The provisions of this Programme will be applied in accordance with the financial capabilities of the Signatories. While the Programme is in force, the financial terms and expenses of the Signatories related to the exchange of delegations, visiting experts, etc. will be subject to agreement between the institutions involved. The general rule that the sending Signatory will bear the costs of international transportation and the receiving Signatory will bear the costs of local transportation, accommodation and meals will apply unless otherwise agreed by the institutions involved. Medical assistance may be provided in the receiving country in accordance with the applicable health insurance and regulations of both countries.

Article 14

This Programme will enter into force on the day of its signing and will be valid until December 31, 2026.

The Programme may be terminated by written notice from either Signatory.

In that case, the Programme will cease to be valid 6 months after the receipt of the termination notice.

Amendments to the Programme may be made with the written consent of both Signatories.

In case of termination of the Programme, its provisions will apply to all started projects and programs.

Any differences regarding the application and interpretation of the provisions of this Programme will be resolved through consultation between the Signatories.

Signed in _____ on _____ 2023 in Macedonian, Montenegrin and English languages, all texts being identical.

**For the Ministry of Culture
and Media of Montenegro**

**For the Ministry of Culture
of the Republic of North
Macedonia**
